

zaaknummer 2011 T 614(1)

20 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [adres],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te
Amsterdam,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum] en op onbekende datum overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven –tot [jaartal]– lid van de Congregatie Fraters Maristen
in Nederland.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 januari 2013. Op 20 maart 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], f.m.s. Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland. Op 13 augustus 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn partner, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te Amsterdam. Namens de Congregatie is verschenen [naam], f.m.s. Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland.

2. De klacht

2.1. Klager was leerling van het [internaat] te [plaats]. Aangeklaagde was als docent [vak] aan dit internaat verbonden. In het schooljaar 1964-1965 en een gedeelte van 1965-1966 kreeg klager [vak] les van aangeklaagde. Klager zat in het jaar 1964-1965 in de tweede klas van de M.U.L.O.

Tijdens de les en al docerend, pakte aangeklaagde klager vast terwijl klager achter zijn bureautje zat en leidde hem verder naar achter in het klaslokaal. Hierdoor hadden de medeleerlingen van klager geen zicht meer op klager en aangeklaagde. Terwijl aangeklaagde de klas les gaf, ging hij dan dicht tegen klager aanstaan en begon zijn lichaam tegen het lichaam van klager aan te schuren.

Naast deze aanrakingen gedurende de [vak] les, betastte aangeklaagde klager ook na het douchen.

Zaterdag was de vaste dag waarop gedoucht werd binnen het internaat. Het douchen vond plaats in een ruimte onder de gymnastiekzaal. Dat was de enige plek binnen het internaat waar gedoucht kon worden. De doucheruimte bestond uit aparte douchehokjes met deurtjes ervoor.

Door de fraters werd gecontroleerd of de leerlingen daadwerkelijk gedoucht hadden. Dit gebeurde door met de hand over de rug van de betreffende leerling te wrijven om te voelen of diens rug koel aanvoelde. Aangeklaagde was regelmatig bij deze controles aanwezig. Als aangeklaagde bij klager controleerde of hij wel gedoucht had, werd klager door aangeklaagde terug het douchehokje ingeduwd. Aangeklaagde vond namelijk dat klager zich niet of niet goed gewassen had. Eenmaal samen in het douchehokje begon aangeklaagde het naakte lichaam van klager te betasten. Omdat dit in het douchehokje gebeurde, konden de anderen dit niet zien. Ook kuste aangeklaagde klager op zijn mond en dwong hij klager op zijn knieën te gaan zitten. Klager moest aangeklaagde dan op zijn buik en lager op diens lichaam kussen. Dit mondde er telkens in uit dat klager aangeklaagde oraal moest bevredigen totdat aangeklaagde een orgasme kreeg in de mond van klager.

Het op deze wijze misbruiken van klager door aangeklaagde vond plaats gedurende de gehele periode dat klager op internaat verbleef. Bij benadering heeft het bovenomschreven misbruik tussen de 25 en 50 keer plaatsgevonden, aldus klager. In december 1965 liep klager weg van het internaat. Vanaf dat moment stopte het misbruik door aangeklaagde dan ook.

2.2. Klager kon met niemand over het misbruik door aangeklaagde praten. De Overste stond ver bij klager vandaan. Er was geen vertrouwensband op basis waarvan klager het gevoel had dat hij bij de Overste terecht kon.

Thuis heeft klager wel aan zijn vader verteld wat aangeklaagde hem aandeed. De vader van klager reageerde daarop door klager zo te slaan, dat hij alle hoeken van de keuken zag en tegen hem te zeggen dat hij geen onzin moest verkopen. Bij zijn moeder kon klager evenmin terecht. Zij was zeer katholiek en keek erg tegen de geestelijken op. Klager werd door zijn ouders niet geloofd.

Onder meer als gevolg van het misbruik door aangeklaagde, heeft klager twee suïcidepogingen gedaan. Het gevolg daar weer van was dat klager diverse malen (gedwongen) is opgenomen in psychiatrische ziekenhuizen.

2.3. Klager wenst erkenning te krijgen voor hetgeen hem door aangeklaagde is aangedaan en verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren. Voorts wenst klager de door hem geleden schade vergoed te krijgen.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland, de heer [naam], heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld geprobeerd te hebben onderzoek te verrichten naar de archiefstukken van de Congregatie. Omdat het internaat in [jaartal] is opgeheven en de school in andere handen is overgegaan, beschikt de Congregatie echter niet meer over de archiefstukken van het internaat anders dan namenlijsten van de leerlingen en de fraters die verbonden waren aan het internaat. Dit onderzoek heeft derhalve geen informatie opgeleverd waaruit volgt dat aangeklaagde destijds

in verband is gebracht met het plegen van seksueel misbruik van leerlingen van het internaat. Evenmin is andersoortige informatie beschikbaar, waaruit volgt dat het toenmalige gezag destijds mogelijk op de hoogte was van eventuele misdragingen van aangeklaagde.

De klacht van klager voor zover deze ziet op het tegen hem aanrijden tijdens de [vak] les, lijkt evenwel te worden ondersteund door een andere klacht, welke door de Klachtencommissie gegrond is verklaard. Voor de klacht van klager betreffende hetgeen zich in de douchehokjes afspeelde, zijn er enkele andere klachten tegen aangeklaagde voorhanden van jongens die zowel op het [internaat] hebben gezeten als door jongens die op een internaat in [plaats] hebben verbleven, alwaar aangeklaagde ook werkzaam is geweest. De Overste stelt op grond daarvan dat hij geen reden ziet om de klacht van klager niet voor waar te houden.

Overste [naam] heeft duidelijk gemaakt diep geraakt en geschokt te zijn door hetgeen klager stelt dat hem is aangedaan. Wanneer aangenomen mag worden dat aangeklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan de handelingen zoals omschreven in het klaagschrift, dan acht de Congregatie dit zeer verwerpelijk. In dat geval heeft aangeklaagde op ernstige wijze misbruik gemaakt van zijn positie ten opzichte van aangeklaagde. Overste [naam] heeft namens de Congregatie zijn excuses aangeboden aan klager voor de pijn en het leed dat hem door aangeklaagde is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 48 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende het schooljaar 1964-1965 en een gedeelte van 1965-1966 is klager door aangeklaagde seksueel misbruikt, welk misbruik erin bestond dat aangeklaagde tijdens de [vak] les met zijn lichaam tegen het lichaam van aangeklaagde aan schuurde. Tijdens het wekelijkse douche-ritueel betastte aangeklaagde het naakte lichaam van klager en kuste hem. Ook dwong hij klager hem te kussen op zijn buik en hem oraal te bevredigen totdat aangeklaagde een orgasme kreeg in de mond van klager. Dit gebeurde zo'n 25 tot 50 keer.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Allereerst heeft de Klachtencommissie kunnen vaststellen dat de door klager vermelde feiten en omstandigheden in het internaat door de Overste worden bevestigd.

De verklaring van klager voor wat betreft het ‘aan schuren tegen het lichaam van klager door aangeklaagde tijdens de [vak] les’ wordt daarnaast ondersteund door een reeds gegrond verklaarde klacht, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2011T424. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de formulieren ‘Toestemming gebruik melding als steunbewijs’ in de zaken met de zaaknummers 2011T580, 2013T972 en 2013T954, waarin eveneens wordt geklaagd over seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde, onder meer bestaande uit, poging tot verkrachting en oraal en anaal misbruik. Bovendien heeft klagers partner, mevrouw [naam], in een schriftelijke verklaring vermeld dat klager haar reeds in 1979 heeft verteld over dit seksueel misbruik. Ter zitting heeft zij die verklaring bevestigd en nader toegelicht.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Aangeklaagde was immers een van de leraren van klager en aan het internaat verbonden als frater. Klager keek tegen aangeklaagde op, die als zijnde frater op een soort voetstuk stond.

Aangeklaagde heeft zijn functie binnen de Congregatie Fraters Maristen in Nederland, welke als doelstelling heeft om jonge mensen te begeleiden naar volwassenheid en hen te maken tot een gelukkig mens, op ernstige wijze misbruikt.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 20 augustus 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.